

**AYNUR, HATİCE, BİLGİN AYDIN, MUSTAFA BİROL ÜLKER.
KİTAPLARA VAKFEDİLEN BİR ÖMRE TUHFİ: İSMAİL E.
ERÜNSAL'A ARMAĞAN, ÜLKE YAYINLARI, İSTANBUL, 2014.***

Neslihan POLAT**

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi, E-mail: neslihanpolat1@gmail.com

Ömrünü kitaplara adanmış, edebiyat, tarih, kütüphanecilik, arşivcilik üzerine çalışmalar yaparak Türk kültür tarihine mühim katkılar sağlamış İsmail E. Erünsal hoca için özellikle öğrenci, arkadaş ve yakın çevresindeki araştırmacıların yazılarından oluşan bir armağan kitabı yayımlandı. Bu kitapta yer alan biyografisine göre İsmail Erünsal, 1 Mart 1945'te Erzincan'ın Kemaliye ilçesinde doğmuştur. İstanbul Üniversitesi ve Edinburg Üniversitesi'nde eğitimlerini tamamlayan Erünsal, 1977'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde göreve başlamış, 1990-2006 yılları arasında Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arşivcilik Bölümü Başkanlığını üstlenmiştir. Yıllar boyunca çok sayıda önemli görevde bulunan Erünsal, günümüzde 29 Mayıs Üniversitesi ve İSAM'daki görevleri ile meslek hayatını sürdürmektedir.

“Kitaplara Vakfedilen Bir Ömre Tuhfe: İsmail E. Erünsal'a Armağan” başlığı ile hazırlanan bu eser, hocanın ilgi alanlarını temsil eden başlıklar altında, yine alanında kıymetli pek çok önemli ismin yazılarından oluşmaktadır. 2 ciltten müteşekkil bu armağan kitabı 44 makale ihtiva etmektedir. 1. cilt, “Giriş” ve “Tarih” ana başlıkları, 2. cilt de “Edebiyat ve Tasavvuf” ile “Kütüphanecilik ve Arşivcilik” ana başlıkları altındaki yazılardan meydana gelmektedir.

Hatice Aynur, Bilgin Aydın ve Mustafa Birol Ülker'in kaleme aldığı “Giriş” kısmında, Erünsal Hoca'nın hayatını ve eserlerini konu eden bir yazı vardır. Erünsal'ın eserleri; kütüphanecilik çalışmaları, tarih ve tasavvuf tarihiyle ilgili çalışmaları, Eski Türk edebiyatı sahasındaki çalışmaları olarak sınıflandırılmış ve tanıtılmıştır. Yazının sonunda da “İsmail E. Erünsal'ın bibliyografyası” başlığı ile armağanın yayınlandığı tarihe kadar yaptığı çalışmaları sıralanmıştır.

İlk cildin ikinci bölümü olan “Tarih”in ilk makalesi, Erhan Afyoncu'nun “Yeni Vesikalar Işığında Sabatay Sevi (ö. 1676)” adlı yazısıdır. Daha önce yaptığı araştırmalarla Sabatay Sevi hakkında bazı vesikalara ulaşan Afyoncu, bu makalede ise ulaştığı yeni bilgiler ışığında Sevi'nin hayatı hakkında bilinenleri karşılaştırmıştır. Yazının sonundaki “Ekler” bölümüne de bazı vesikaların görsellerini eklemiştir.

M. Akif Aydın'ın “Osmanlı Sulhunun (Pax Ottomana) Kurulmasında Hukukun Rolü” başlıklı yazısı, Osmanlı devletinde uygulanan hukuk kurallarından bahsetmektedir. Osmanlı'nın farklı etnik, kültürel ve dinî yapısını söz konusu eden bu yazıda, devleti yüzyıllarca bir arada tutan unsurlardan biri olan hukuk sistemi üzerinde durulmuştur.

Bilgin Aydın'ın bu armağan kitabı için kaleme aldığı yazısı ise “17-19. Yüzyıl Tahvil Ahkâm Defterlerinde Alt Serilerin Ortaya Çıkışı” başlığını taşımaktadır. İçerisinde tahvil ahkâm defterleri bulunan serileri söz konusu eden yazıda, bu defterlerin tespit edilenle sınırlı olmadığı söylenmiş ve çok farklı defter serilerinin tespitinin mümkün olduğuna işaret edilmiştir.

“Joseph Von Hammer-Purgstall (1774-1856) ve Fundgruben Des Orients (Şarkın Hazinesi) Dergisi” adını taşıyan yazısında Kemal Beydilli, Hammer'ın hayatı ve ilgi alanlarını anlatmış, daha sonra *Fundgruben Des Orients* dergisinin hazırlanmaya başlamasından derginin yayın hayatına son verilmesine dek geçen süreci söz konusu etmiştir. Bu dergiyi bugün karıştırmayı ve içindekilere bakmayı, “genç neslin eski zamanlardan kalma bir çeyiz sandığını karıştırması”na benzeten Beydilli, makalenin devamında da derginin 6 cildi içinde yer alan yazıların künyesine ve muhtevasına yer vermiştir.

Mustafa L. Bilge'nin “İstanbul Fatih'deki Hâfız Ahmed Paşa Külliyesi'nin Vakfiyesi” adıyla vücuda getirdiği yazısı, bu külliyenin 17. yüzyılın ilim hayatına dair mühim bir örnek olduğu üzerinde durmaktadır. Yazıda vakfiye metnine yer verilmiş ve 45 varaktan oluşan orijinalinin Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi'nde bulunduğu belirtilmiştir. Yazının sonuna da Vakfiye'nin ilk varacağı ile metnin başladığı ve bittiği varaklar da görsel olarak eklenmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

Bu armağan kitabı için hazırlanmış kıymetli yazılardan biri de Feridun M. Emecen'in "II. Bâyezîd'in Tarih Merakı Üzerine Bir Not: Fenârîzâde Alâeddîn Alî'nin Anonim Osmanlı Tarihi Denemesi" başlıklı makalesidir. II. Bâyezîd döneminden genel hatlarıyla bahsedilen bu yazıda dönemin en belirgin özelliği olarak, bilinen ilk Osmanlı tarihi örneklerinin telif edilmesi kabul edilmiştir. Bu durumu, Bâyezîd'in tarihe olan merakıyla ilişkilendiren Emecen, Fenârî Alî Çelebi'nin nüsha derleyiciliğindeki rolü ve konumunu da söz konusu etmiştir.

"Osmanlı Ekonomisinde 19. Yüzyılda Devletin Ticarete Müdahalesi: Yed-i Vâhid" adlı yazı Mehmet Genç tarafından kaleme alınarak "Tuhfe"ye dâhil olmuştur. "Yed-i Vâhid" adı ile bilinen uygulamadan bahsedildikten sonra "tezkere usulü" söz konusu edilmiştir. "Bazı mallarda İngiltere'nin 1825-1835 yıllarındaki ithalatında Türkiye'nin payı", "İzmir'den ihraç edilen afyonun alım ve ihraç fiyatları(1825-1842)", "Afyon mahsulünün ihraç fiyatları ortalaması (1825-1846), "1000 çeki afyon için İngiltere'nin ödediği fiyat" gibi başlıklarla tablo örnekleri verilmiştir.

Nuray Urkaç Güler'in "Gülfem Hatun ve Yeni Ortaya Çıkan Vakfiyesi" başlıklı yazısı Gülfem Hatun'un hayatını konu ederek başlar. Yüksek Lisans tezinde Kânûnî Sultan Süleyman'ın cariyelerinden Gülfem Hatun'un hayatını, vakfiyesine ulaşmadan kaleme aldığını ifade eden Güler, vakfiyenin bir nüshasına İstanbul Arkeoloji Müzesi Arşivi'nde tesadüf ettiğini söylemiştir. 94 varaktan müteşekkil bu vakfiye metninin ilk iki varağı, yazının sonuna görsel olarak eklenmiştir.

Mehmet İpşirli, "Osmanlı Vakıflarında İdarî Bozukluklar ve Mütevellî" adıyla kaleme aldığı makalesine, vakıf kurumunun Osmanlı dönemindeki öneminden bahsederek başlamış, bu kurumun büyüme, gelişme ve bunun getirdiği bazı olumsuzluklar sürecinden söz etmiştir. "Mühimme defterlerinden yer alan mütevellî uygulamalarına dair bazı örnekler" alt başlığında ise vakıflara dair tespitlere yer verilmiştir. "Fetvâ mecmûalarında yer alan mütevellî uygulamalarına dair bazı örnekler" alt başlığında ise mütevellînin konu edildiği fetvâ örneklerini ihtiva etmektedir. Son olarak "Vekâyinâmelerde yer alan mütevellî uygulamalarına dair bazı örnekler" alt başlığını kullanan İpşirli, burada da Selânikî, Gelibolulu Âlî gibi isimlerin vakıflar hakkındaki değerlendirmelerini söz konusu etmiştir.

Hilal Kazan'ın "16. Asırda Telif Ettikleri Eserler Çerçevesinde Tarihçilerin Himayesi Hakkında Bazı Notlar" başlıklı yazısı Osmanlı Devleti'nde tarih yazıcılığının gelişiminden söz edildikten sonra Kemâl Paşâzâde, İdrîs-i Bitlisî, Fethullâh Ârifî ve Seyyid Lokmân'ın eserlerini vücuda getirme sürecinde gördükleri himaye, arşiv belgeleri ışığında anlatılmıştır.

Mustafa S. Küçükaşçı, "Medine Tarihçisi Semhûdî ve Vefâü'l-Vefâ Adlı Eseri" adıyla kaleme aldığı yazısında "soyu Hz. Hasan'a dayandığı için seyyid ünvanıyla tanınır." dediği Semhûdî'nin hayatı, şahsiyeti, eserleri hakkında bilgi verdikten sonra Medine tarihine dair çalışmalarına ve İslam dünyasında en çok bilinen eseri "Vefâü'l-Vefâ" üzerine yazar. Küçükaşçı, "bir şehir tarihi" olarak nitelediği bu eserin Türkçe tercümesini, Evliyâ Çelebi'nin görmüş ya da Medine'de bulunduğu sırada eserde anlatılanları dinlemiş olabileceğini düşünür. Evliyâ Çelebi'nin Medine'nin geçmişi ile ilgili verdiği bilgilerle bu eserdeki bilgilerin mukayesesinin gereğine işaret eder.

Talip Mert'in bu armağan için kaleme aldığı yazısı ise "Hattât Bakkal Ahmed Ârif Efendi (1836-1909) ve Ailesi" başlığını taşımaktadır. Hat tarihinin mühim şahsiyetlerinden Bakkal Ahmed Ârif'in hayatı, eserleri, memuriyetlerinin anlatıldığı bu makalede, oğlu Hattât Hâfız Mustafâ Râkım Efendi de söz konusu edilmiştir. Bakkal Ârif Efendi'ye ait üç yazı görseli de sona eklenmiştir.

Selçuk Mülayim'in "Yakın Geçmişten Kültür ve Sanat Notları: Türkiye'de 1945 yılı" adlı yazısı bir yıl içerisinde kültür ve sanat alanındaki bazı hadiselerle düşülmüş notları içermektedir. "Zamana yerleştirilmiş bir liste yapıp maddeler arasında ilişki kurabildikçe ...bir mantık sistematiği ve muhakeme mümkün olabilecektir." diyen Mülayim, bu yıl içindeki arkeolojik

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

çalışmalardan açılan resim sergilerine, müzelere ve konserlere kadar pek çok etkinlik ve müzisyenden yazara kadar pek çok sanatçı ile ilgili hadiseyi söz konusu ettikten sonra kronolojik bir sırayla mühim notları sıralamıştır. Bir örneği şudur: “1 Mart İsmail E. Erünsal’ın doğumu. Kemaliye, Erzincan. Türk Tarih Kurumu, Dil Kurumu ve Turkis Studies Association üyesi olan Erünsal, düşünce ve inanç tarihine ilişkin eserleri ve yazarlarını analitik bir şekilde inceleyerek yayımlamıştır.”

Abdülkerim Özaydın’ın bu armağan kitabı için kaleme aldığı yazısı “Büyük Selçuklular’da Şahnelik Müessesesi” adını taşımaktadır. Makalede “şahne” kelimesinin terim manası “bir bölgenin, eyaletin veya bir şehrin emniyetini sağlayan emîr” olarak tanımlandıktan sonra şahnelerin devlet teşkilatındaki yeri söz konusu edilmiştir. Verilen örnekler neticesinde bu kurumun en müessir olduğu dönem Büyük Selçuklular devri kabul edilmiştir.

Ekrem Tak, “Osmanlı Kadılarının Ceza Davalarına Bakma Salahiyeti ve Şer’iyye Sicillerindeki Had Cezalarına Dair Kayıtlar” başlıklı makalesinde katl, zina ve zina iftirası, hırsızlık ve irtidad davaları adı altında örneklendirilen bazı hadiseler vesilesiyle, Osmanlı kadılarının had ve kısas cezaları verdikleri kanıtlanmıştır.

Baki Tezcan, “İbrâhim Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye” adıyla vücuda getirdiği makalesinde matbaa denilince akla ilk gelen isim Müteferrika’yı konu etmiştir. Tezcan, Müslüman olmadan evvel, mezhebinin Üniteryenlik olduğunu söylediği Müteferrika’nın “Risâle-i İslamiyye” gibi bir eser yazmasını samimiyetini ispatlama gereği olarak nitelendirmiştir. Bu makalede “*Risale-i İslamiyye*’deki Latince Kitab-ı Mukaddes Alıntıları” alt başlığı ile ayetlerin Türkçe çevirileri ile İbrahim Efendi’nin çevirilerini mukayese edilerek farkları gösterilmiştir.

Tarih konusundaki makalelerden biri de “Yeni Belgeler Işığında Tulumbacıbaşı Gerçek Davud Ağa ve Tulumbacı Şeritçileri Esnafı” adıyla Kenan Yıldız’a aittir. Osmanlı’da tulumbayı imal eden ilk kişi olarak bilinen Gerçek Davud’u ve tulumbacılıkta birlikte çalıştığı Ali Gerçek’i konu alan bu makale, Ali Gerçek’in kethüda tayin olunması konusyla alâkalı hüccete dair belgeleri de içermektedir. Metnin çevirisi verilmiş ve yazının sonuna konu ile ilişkili el yazması örnekler görsel olarak eklenmiştir.

Fehmi Yılmaz, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Tütün Sektörünün Yan Kolları: Lüleci ve Çubukçu Esnafları” başlıklı makalesinde tütünün Osmanlı’ya gelişi, Osmanlı’da kullanılışı gibi mevzulara temas ettikten sonra tütünün tüketilme şekline göre tasnif olunmuş Lüleci ve Çubukçu esnaflarından bahsetmiştir.

Bu armağan kitabının, “Tarih” bölümü altında kaleme alınan son makalesi Ali Yücel Yörük’e ait olup “Lütfi Paşa’nın (ö. 970/1563) Osmanlı Haberleşme ve Ulaşım Sistemine Ulak Zulmü Bağlamında Getirdiği Yenilikler” başlığını taşır. Osmanlı İmparatorluğunun haberleşme sistemine dair bazı unsurlardan bahsedildikten sonra Kanûnî Sultan Süleyman tarafından sadârete getirilen Lütfi Paşa’nın anlattıklarından yola çıkarak “ulaklar göreve yalnız gitmeyip keyfi olarak yanlarına birkaç kişiyi alıyorlardı. Anadolu’ya gidecek olan ulaklar, kayıkla Üsküdar’a geçtikten sonra burada buldukları binek atlarını sahiplerinin elinden ‘cebren ve kahren’ alarak her biri, seçtikleri en iyi atlara binerler.” gibi bilgiler aktarılmış ve bu menfi durumlara karşı alınan önlemler söz konusu edilmiştir. Yazının ek bölümünde de “Lütfi Paşa’nın *Tevârih-i Âl-i Osmân*’da 946 (1539) Senesi Olaylarını Anlatırken Ulakla İlgili Belirttiği Görüş ve Düşüneleri” başlığı ile metin verilmiştir.

Bu bölümü müteakiben 2. cilt, “edebiyat ve tasavvuf” ana başlığı altındaki makalelerden müteşekkildir. İlk makale, “Bazı Atasözlerindeki Anlam Belirsizliğinin Nedenleri” adıyla Nurettin Albayrak’a aittir. Atasözlerinde kolay kolay anlam belirsizliğine rastlanmayacağını söyleyen Albayrak, bu kalıp ifadelerle yerleşmiş yanlış kelimeler yerine bazı öneriler getirerek mana

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

kazandırmıştır. Anlam belirsizliklerinin sebebinin de derleyenlerin dikkatsizliği olduğunu vurgulamıştır.

Edith Gülçin Ambros, “Halide Nusret Zorlutuna’nın *Hanım Mektupları* ve Kadınların Toplumsal Cinsiyetine Bağlı Olarak Stereotipik İletişim Ögeleri” başlıklı makalesi ile bu armağan kitabına katılmıştır. Yazıda, *Hanım Mektupları* adlı inşa kitabı tanıtıldıktan sonra bu eserde bulunabilecek toplumsal cinsiyet ile ilgili stereotipik iletişim ögeleri belirlenmiştir. Halide Nusret Zorlutuna’nın resmî ve hususî mektup örnekleri verilerek yer yer dil ve üslup açısından mukayeseye gidilmiştir.

Bu armağan kitabının hazırlanmasında mühim bir role sahip olan Hatice Aynur’un yazısı da “I. Mahmûd’un (ö. 1754) Kütüphaneleri ve Tarih Manzumeleri” başlığını taşımaktadır. I. Mahmûd döneminde kitaba ve kütüphanelere verilen kıymet söz konusu edildikten sonra bir tablo ile padişahın doğrudan ve dolaylı olarak ilgilendiği kütüphanelerin dökümü verilmiştir. Ayasofya Kütüphanesi’nde yer alan, hat sanatı ve süslemesine örnek teşkil eden bazı kitabeler de görsel olarak eklenmiştir. “Sultan Mahmûd’un Kütüphanelerine Düşürülmüş Tarih Manzumeleri” ve “Sultan I. Mahmûd’un Kütüphanelerine Yazılmış Tarih Manzumelerinde Geçen Yazar ve Kitap Adları” da eklerde yer alarak örneklendirilmiştir.

M. Uğur Derman, “İbnülemin Mahmud Kemal Bey’in Manzum Öfkesi” başlıklı yazısında, Prof. Dr. A. Süheyl Ünver’in sayısı 100.000’i bulan arşivini ve 2.000 tıp kitabını Tıp Tarihi Enstitüsü’ne vakfetmesi üzerine, Mahmud Kemal Bey’in kaleme aldığı 18 beyitlik hezl-âmir manzumeyi söz konusu etmiştir. “Âferin Doktor Süheyl’e, mil fua/ Yaptı bir arşiv ki yüz milyon değer” mısralarıyla başlayan bu manzume oldukça ilgi çekicidir.

Edebiyata dair kaleme alınan makalelerden biri de “Nâmık Kemâl (ö.1888) ve Leskofçalı Gâlib” başlığı ile İnci Enginün’e aittir. Bu yazıda Nâmık Kemâl ve Leskofçalı Gâlib arasındaki ilişkilerden söz edilmiş, yer yer de Encümen-i Şuarâ şairlerine değinilmiştir. Enginün, bu iki şairin birbirine çok benzeyen mizaçlarını ve aile çevrelerini anlatırken birbirleri üzerindeki etkilerini de değerlendirmiştir.

İsmail Güleç’in “Baharı Şiirle Karşılama: Kenzî ve Nevrûziyyesi” adlı makalesi, Türk milleti için mühim öneme haiz Nevrûz bayramının Klasik şiirdeki kullanım örneklerini ihtiva etmekle beraber bu yazıda Kenzî’nin 15 beyitlik nevrûz kasidesi beyit beyit açıklanarak şekil ve muhteva yönünden değerlendirilmiştir.

Heath W. Lowry’nin makalesi, “Kavalalı Mehmed Ali Paşa’s Kapı Kethüdası Mehmed Necib Efendi& Necib Paşa Endower of the Necip Paşa Kütüphanesi in Tire were One and the Same Individual” başlığı ile İngilizce kaleme alınmış bir metindir. Mehmed Ali Paşa’nın mükemmel bir kitapsever olarak nitelendirildiği bu yazıda matbaanın Osmanlı’ya gelmeden önceki zamanlarında dahi binlerce el yazması eseri ihtiva eden kütüphanenin kıymeti söz konusu edilmiştir.

Ahmet Yaşar Ocak’ın, “elli yıla yaklaşan bir dostluğun hatırasına ithaf” ifadeleri ile başladığı yazısı, “Türkiye Tasavvuf Tarihi Yazıcılığında Melâmiler: Yaklaşımlar, Katkıları, Sorunsallar” adını taşımaktadır. Ocak, Türkiye’deki tasavvuf tarihinden bahsettikten sonra melamîliğin önemini, konu ile ilgili Türkiye’deki araştırmaları anlatmıştır. Türkiye tasavvuf tarihinin ciddi bir tarih metoduyla ele alınması gereğine işaret etmiştir.

Abdülkadir Özcan, “Osmanlı Edebiyatında Zeyil Geleneği” başlıklı yazısıyla bu armağan kitabına katılmıştır. Makalede zeylin kelime manası ve edebiyattaki yerinden bahsedildikten sonra “Terâcim Kitapları” ve “Osmanlı Kronikleri ve Zeyilleri” alt başlıkları ile tercüme ve tarihe dair eserlerle örneklendirme yapılmıştır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

Jan Schmidt'in "The Importance of Persian for Ottoman Literary Gentlemen: Two Turkish Treatises on Aspects of The Language by Kemal Pashazade" başlığını taşıyan yazısı İngilizce kaleme alınmıştır. Osmanlı İmparatorluğunda Farsça'nın önemli bir rol oynadığından bahsedilerek başlanan bu yazıda Kemal Paşazâde'nin "Dakâ'ikü'l-Hakâ'ik" ve "Risâle-i Ya'yye" adlı eserleri söz konusu edilmiştir.

Bahadır Sürelli, "Divan Şairlerinin Kurgulanmış Benlikleri Olarak Mahlaslar" adıyla kaleme aldığı makalesiyle "tuhfe"ye katılmıştır. Divan şiirinde anlatılan şahısların tartışmalara konu olmasının yanında, bu eserleri vücuda getiren şairin yeteri kadar irdelenmediğinden söz eder. Daha sonra Divan şairini mahlas kullanmaya iten sebepleri çeşitli açılardan değerlendiren Sürelli, şiirlerde mahlas kullanımlarını beyitlerle örneklemiştir.

Fatma Meliha Şen'in, "Tâcîzâde Ca'fer Çelebi'nin (ö. 921/1515) Çevresindeki Şairler ve Onun İçin Yazılmış Şiirler" başlığı ile yazdığı makalesinde II. Bâyezîd tarafından himaye edilen Ca'fer Çelebi'den söz edilmiş, onun himaye ettiği şairler ve bu şairlerin Ca'fer Çelebi'ye sunduğu şiirler tespit edilmiştir. Zâtî, Mesîhî gibi pek çok mühim şahsiyetin şiirlerine rastlanmakla beraber, Ca'fer Çelebi'nin yakın çevresinde olduğu manzumesi bulunmadan tespit edilmiş başka şahıslara da yer verilmiştir.

Abdullah Uçman, "Melâmet Söndü Şark'ın Her Yerinde...": Yahya Kemal'in 'İthaf' Manzumesi Etrafında Bazı Düşünceler" başlığı ile kaleme aldığı yazısında, Yahya Kemal'in "Türk" düşüncesiyle ilgili ifadelerine de yer verilirken "İthaf" manzumesi etrafındaki düşünceler değerlendirilmiştir. Söz konusu manzume açıklama yoluna gidilirken Tanpınar'ın düşüncelerine de sıklıkla başvurulmuştur.

Mustafa Uzun'un "Hocazâde ve Hâfız' Mehmed Âkif: İstiklâl Şâirimizin Dikkatlerden Kaçan İki Vafı" adlı yazısı Âkif'in ilmî kimliğine dikkat çeker. Daha önce şairin edebî ve ahlâkî yönüyle ilgilenildiğinden bahsedilmiş, bu yazı da ise şairin "dinî ilimlerde, imâmette, hâfızlıkla, mûsikîde, tilâvet ve kıraatta belirli bir seviyenin üzerine çıktığı" ifade edilerek çok yönlülüğü vurgulanmıştır.

"Edebiyat ve Tasavvuf" ana başlığı altında yer alan son makale Christine Woodhead tarafından İngilizce kaleme alınan "The Gift of Letters: Correspondence Between Nergisi (d. 1634) and Veysi (d. 1627)" başlıklı yazıdır. Nergisi'den Veysi'ye üç ve Veysi'den Nergisi'ye bir mektup örneğinin söz konusu edildiği yazıda, bu mektuplardaki tema ve motiflerden de bahsedilmiştir.

2. ciltte "Kütüphanecilik ve Arşivcilik" ana başlığına ayrılan son bölümün ilk yazısı "Atatürk Kitaplığı'na Kazandırılan Yeni Yazmalardan Bir Kesit" başlığı ile Ş. Nail Bayraktar'a aittir. Bu makalede Atatürk Kitaplığı'na bağışlanan 17 yazma eser tanıtılmıştır. İçerisinde *Kur'ân-ı Kerîm*, siyerler, dua mecmûaları, tarih eserleri, divanlar ve vakfiyelerin bulunduğu söylenen bu eserlere ait bazı görseller de yazıya eklenmiştir.

Niyazi Çiçek, "Cumhuriyet Arşivinde Araştırmaya Açılan Yeni Belgeler Işığında Harf Devriminin Bulgaristan ve Tataristan'da Etkisi" başlıklı yazısı ile harf devriminin dış Türkler üzerindeki etkisi tespit edilmiştir.

Ersen Ersoy, "Kütahya Belediyesi Mustafa Hakkı Yeşil (ö. 1986) Kütüphanesi ve Kütüphanede Bulunan El Yazması Divanlar" adlı yazısında önce kütüphanenin kurucusu Mustafa Yeşil ve kütüphanesini tanıtmıştır. Daha sonra, yazma eserlerinin bir kataloğunun bulunmadığı bu kütüphanede yer alan yazma divanlar tanıtılmıştır. İçerisinde Nef'î, Nâbî, Nedîm, Sâbî gibi mühim isimlere ait divanların da yer aldığı 20 eser tavsif edilmiştir.

Esra Karayel Muhacir'in, "Tarihsel Bir Veri Olarak Şer'iyye Sicilleri" başlıklı makalesi, şer'iyye sicillerinin sosyal tarih araştırmalarındaki önemini söz konusu etmektedir. Yazıda bu

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

sicillerin yıllara göre kullanımının gösterildiği grafiklere de yer verilmiştir. Bursa şer‘iyye sicillerine dayanarak yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin künyeleri, sicillerin konu edildiği yüzyıllara tasnif edilerek verilmiştir. Yine bu yazıda “Üsküdar Sicillerinin Transkripsiyonu Projesi” kapsamında hazırlanan 40 adet bitirme ve yüksek lisans tezinin künyesi de yer almaktadır.

Ş. Nihal Somer ve İshak Keskin’in bu çalışmaya katkılarının başlığı “Efemera Bulunduran/Derleyen Yerler: Bir Değerlendirme” adını taşır. “Kısa ömürlü belge” manasına geldiği söylenen efemera terimiyle ilgili bilgi verildikten sonra bu koleksiyonların hacmi, bunları derleyen kurum ve kişiler anlatılmıştır.

Burçak Şentürk’ün, “Hizmet Kurumlarında Bilgi Yönetimi” yazısı hizmet kavramı ve bilgi yönetiminden söz ettikten sonra başarılı bir bilgi yönetiminin süreçlerini ele alır. Daha sonra da bilgi yönetiminin sahip olması gereken unsurlar sıralanır.

“Türkiye Kütüphaneleri Arap Harfli Basma Kitap Katalogları Üzerine Bibliyografik Bir Değerlendirme (1929-2009)” adını taşıyan makalesinde Hüseyin Türkmen, Türkiye’de basılmış kütüphane kataloglarının açıklamalı olarak bibliyografyasını vermiştir. Arap harfli basma kitapların kataloglanmasına dair önerilerin de getirildiği bu yazıda planlı ve iradeli bir çalışma ile söz konusu işlemin tamamlanmasının 3-5 yıla tekabül edeceği belirtilmiştir.

Mustafa Birol Ülker’in “tuhfe”si “Gazeteci ve matbaacı Selîm Fâris Şidyâk’ın Terekesi” başlığıyla kaleme aldığı makaledir. Ülker’in belirttiği üzere bu yazıda “Selîm Fâris Şidyâk’ın hayatı ve faaliyetleri konusundaki bilgiler biraz daha genişletilmiş, dönemi içerisinde bir gazeteci ve matbaacı olarak çalışmaları, matbaasında bastığı eserlerinin değeri, Osmanlı kültür hayatındaki yeri ve önemi ile fiyatları hakkında değerlendirmeler yapılmıştır.” Yazıda Latin harflerine aktarılan terekeye ait bir görsel de bulunmaktadır.

Bu bölümün ve daha geniş manada kitabın son makalesi, “Etkin ve Verimli Bir Kütüphane Yönetiminde Kütüphanecilerin Sahip olması gereken Temel Yetkinlikler” başlığı ile Asiye Kakırman Yıldız’a aittir. Kişisel ve meslekî yetkinlikler konusunda birtakım önerilere yer verilen bu yazıda, kütüphanecilerin rolleri söz konusu edilerek daha iyiye ulaşmak hedeflenmiştir.

“Kitaplara Vakfedilen Bir Ömre Tuhfe: İsmail E. Erünsal’a Armağan” adı ile hazırlanarak kıymetli Erünsal Hoca’ya minnet duygularını sunmak için, her biri hocanın öğrencisi ya da dostu olan, alanında mühim isimlerin kaleme aldığı makaleleri ihtiva eden bu kitap adeta bir “vefâ meydanı”dır. Çok yönlülüğü ile tanınan İsmail E. Erünsal için hazırlanan armağan kitabının muhtevasının, yine hocanın uğraş sahasına uygun biçimde çok yönlü olması epey mühimdir. Bu çalışmayı kıymetli kılan en başat unsurlardan biri de elbette ki pek çok değerli ismin ortak ürünü olmasıdır. İlim sahasına yaptığı hizmetleri ve böyle bir eserin vücuda gelmesine vesilesi sebebiyle kıymetli Erünsal’a minnet ve saygılarımızı sunarız. Bu tür çalışmaların ömrünü kitaplara adanmış tüm hocalarımız için yapılabilmesi dileğimizdir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

